

VERBETS FORMER

Infinitiv: *å spise*

Infinitiv sier ikke noe om når noe skjer. Vi kan si at infinitiv er "navnet" til verbet. De fleste verbene slutter med -e i infinitiv: *spise, danse* og *være*. Verbene står i infinitiv i ordbøker.

Vanligvis bruker vi *å* foran infinitiv.

Det er viktig *å lese*.
Han prøver *å høre* hva du sier.

Vi bruker ikke *å* sammen med modalverb (*skal, vil, kan, må* og *bør*):

Jeg skal *lese* boka.
Nå må vi *gå* hjem.

Presens: *spiser*

Vi lager vanligvis presens ved å sette -r etter infinitiv: *spise – spiser*. Noen veldig vanlige verb har irregulær presens:

å gjøre – gjør
å si – sier
å spørre – spør
å være – er

Vi bruker presens når vi snakker om noe som skjer akkurat nå eller veldig ofte, eller om en situasjon som er aktuell nå.

Nå skriver vi et brev.
Jeg spiser lunsj klokka 12 hver dag.
Hun bor i en ny leilighet.

Vi kan også bruke presens om framtid når det er en klar kontekst. Ofte er det et tidsuttrykk som forteller at vi snakker om framtid.

Neste uke reiser vi til Frankrike.
Hva gjør du i morgen?

Preteritum: *spiste*

Preteritum bruker vi om fortid når vi vet *når noe skjedde*:

I går *spiste* vi middag klokka 5.
Da jeg var liten, *bodde* jeg på landet.
Jeg *lærte* engelsk for mange år siden.

Fokus er på *tidspunktet*. Det viktige er *når jeg gjorde noe*.

Presens perfektum: *har spist*

Presens perfektum bruker vi om fortid når vi ikke vet når noe skjedde:

Jeg *har bodd* på landet.
Jeg *har lært* engelsk.

Fokus er på *handlingen*. Det viktige er *hva jeg har gjort*.

Vi bruker også presens perfektum om noe i fortida som varer ennå:

De *har bodd* i Oslo i seks år (og de bor der nå).
Hun *har arbeidet* mye denne uka (denne uka = nå).

Vi bruker også presens perfektum når vi snakker om ei tid som også inkluderer *nå*:

Hva har du gjort i dag?
Jeg har hatt det travelt denne uka.

Preteritum perfektum (Pluskvamperfektum): *hadde spist*

Vi lager preteritum perfektum på samme måte som presens perfektum, men vi bruker *hadde* i stedet for *har*.

Preteritum perfektum forteller at noe skjedde før noe annet i fortida.

Han flyttet til Oslo etter at han *hadde giftet* seg.
Han *hadde skrevet* før møtet i går.

Futurum: *skal spise*

Vi lager futurum med *skal* + *infinitiv* når vi har en plan eller en intensjon.

Når vi ikke har en plan eller en intensjon, bruker vi *vil* + *infinitiv* eller *kommer til å* + *infinitiv*.

Neste uke *skal* vi *reise* til Bergen.
I morgen *vil* hun *vinne* i Lotto.
I morgen *kommer* hun *til å vinne* i Lotto.

Imperativ: *spis!*

Imperativ er ikke en tid av verbet. Vi bruker imperativ når vi skal gi en kommando.

Imperativ er infinitiv minus -e. Noen verb har ikke -e i infinitiv. Da er imperativ og infinitiv like. Verb som slutter på -mme, har bare én -m i imperativ.

Hør!
Ikke *gå* på gresset!
Kom tilbake!

Negasjonen "ikke" står foran verbet når vi bruker imperativ, og vi bruker ofte utropstejn (!) etter setningen.

Passiv: *spises, blir spist*

Vi bruker passiv når vi ikke forteller hvem som gjør noe. I presens kan vi lage passiv ved å legge en -s til infinitiv, eller vi kan bruke *bli* + *perfektum partisipp*:

Huset *males*.
Huset *blir malt*.

Vi kan ikke bruke s-passiv i fortid. Da bruker vi *bli* + *perfektum partisipp*:

Huset *ble malt*.
Huset *har blitt malt*.

I fortid har vi også alternative former for å lage passiv. Du kan lese mer om det i dokumentet [Passiv](#).